

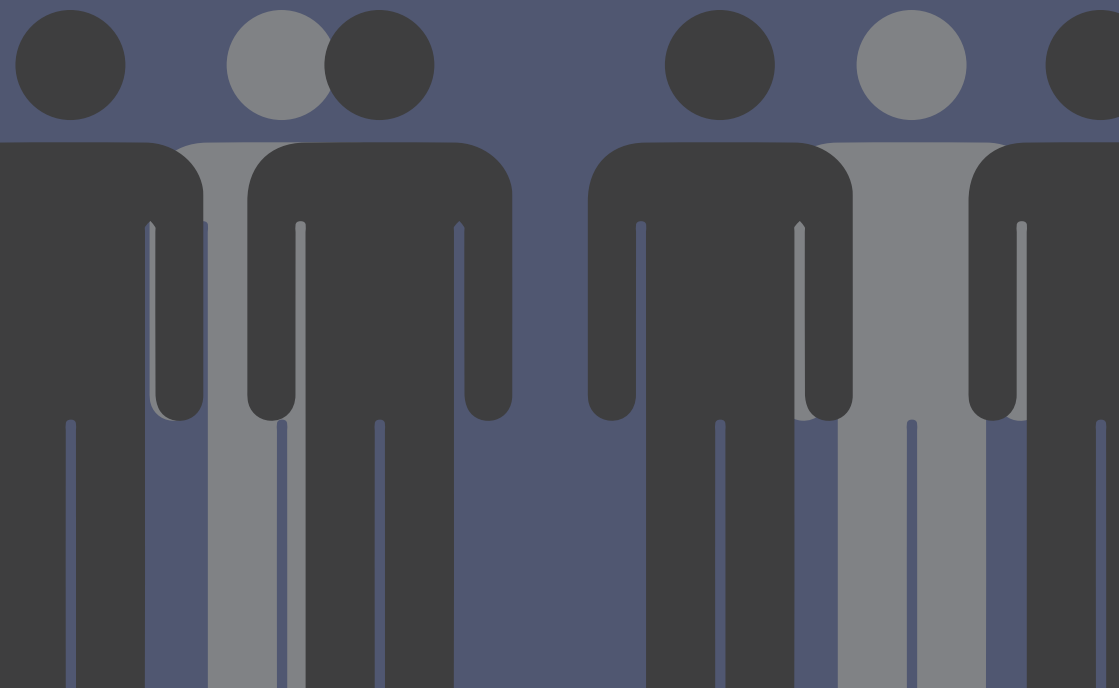

Република Северна Македонија

Министерство за внатрешни работи

ИНФОРМАТИВНА БРОШУРА ЗА **БАРАТЕЛИ НА АЗИЛ**

Македонски јазик

UNHCR
The UN Refugee Agency

Дизајнот и печатењето на брошурата е поддржано од страна на УНХЦР - Висок комесаријат за бегалци на ОН - Преставништво во Северна Македонија. Содржината на публикацијата не секогаш ги претставува погледите и ставовите на УНХЦР и не го обврзува УНХЦР.

СОДРЖИНА

Предговор	4
Што е азил?	5
Како и каде се искажува намера за поднесување на барање за признавање право на азил?	6
Како и каде се поднесува барање за азил?	7
Кои се твоите права како барател на азил?	8
Кои се твоите должности како барател на азил?	9
Постапка за признавање право на азил	10
Каква може да биде одлуката по твоето барање?	11
Што доколку добиеш статус на бегалец?	12
Што доколку добиеш статус на лице под супсидијарна заштита?	13
Што доколку твоето барање за азил е одбиено?	13
Што доколку припаѓаш на група лица од ранлива категорија?	14
Информации за постапката за признавање на право на азил	15
Поважни адреси и телефонски броеви	16
Мапа	18

ПРЕДГОВОР

Почитуван барателу на азил,

Оваа брошура има за цел да ти даде основни информации поврзани со постапката за признавање право на азил во Република Северна Македонија.

Потребата од ваква брошура произлегува од фактот дека кога ти доаѓаш во земја како барател на азил, се соочуваш со нова, за тебе непозната реалност.

Достапноста до точни информации поврзани со твоето знаење за:

- што е азил,
- како и каде да искажеш намера за поднесување на барање за признавање право на азил,
- како да аплицираш за азил,
- каде да аплицираш,
- твоите права и обврски како барател на азил,
- постапката за признавање право на азил,
- видот на одлуки во врска со твоето барање,
- право на судска заштита, и
- грижа за лица со посебни потреби,

сметаме дека ќе бидат од твоја корист за правилна насока.

Најверојатно некои од овие прашања за тебе се нејасни, но се надеваме дека со оваа брошура ќе ти помогнеме да најдеш одговор на многуте прашања кои мислиме дека се важни од гледна точка на барател на право на азил, а се однесуваат на постапката за азил.

Во оваа брошура исто така ќе најдеш и важни адреси и телефонски броеви, кои треба да ги знаеш за да се насочиш во вистинска насока.

ШТО Е АЗИЛ?

Дали ти е познат терминот азил, што значи и на кои лица се дава?

Азил е меѓународна заштита што Република Северна Македонија ја дава на следните лица странци/лица без државјанство:

- Лице со статус на бегалец (бегалец според Конвенцијата за статусот на бегалците од 1951 година и Протоколот за статусот на бегалците од 1967 година) и
- Лице под супсидијарна заштита.

Лице со статус на бегалец е странец, односно лице кое поради оправдан страв дека ќе биде прогонето заради својата раса, вера, националност, припадност на одредена социјална група или поради своето политичко уверување, е надвор од државата чиј државјанин е и не може, или поради таков страв, не сака да биде под заштита на таа држава или кое доколку е лице без државјанство е надвор од државата во која имало вообичаено место на престој, не може или поради таков страв не сака да се врати во неа.

Лице под супсидијарна заштита е странец, кој не се квалификува како признаен бегалец, а на кој Република Северна Македонија ќе признае право на азил и ќе дозволи да остане во рамките на нејзината територија, бидејќи постојат цврсти причини да се верува дека доколку се врати во државата чиј државјанин е, или доколку се работи за лице без државјанство, во својата држава на претходен вообичаен престој, ќе се соочи со вистински ризик од претрпување на сериозни повреди (смртна казна или погубување, тортурa или нечовечно или понижувачко постапување или казнување, или сериозни и индивидуални закани по животот или личноста на цивилно лице, по пат на недискриминирачко насилство, во ситуација на меѓународен или внатрешен вооружен конфликт.

КАКО И КАДЕ СЕ ИСКАЖУВА НАМЕРА ЗА ПОДНЕСУВАЊЕ НА БАРАЊЕ ЗА ПРИЗНАВАЊЕ ПРАВО НА АЗИЛ?

- Странец на граничен премин или во внатрешноста на територијата на Република Северна Македонија може усно или писмено да искаже намера за поднесување на барање за признавање право на азил пред полициски службеник на Министерството за внатрешни работи.
- Полицискиот службеник пред кој си ја искажал намерата те упатува во рок од 72 часа да поднесеш барање за признавање право на азил пред службеникот од Секторот за азил во просториите на Секторот за азил.
- Доколку не постапиш согласно претходно наведеното, се постапува согласно прописите за странците.

КАКО И КАДЕ СЕ ПОДНЕСУВА БАРАЊЕ ЗА АЗИЛ?

- Барател на азил е странец кој бара заштита од Република Северна Македонија и поднел барање за признавање право на азил, за кое не е донесена конечна одлука во постапката за признавање право на азил.
- Барателот на право на азил мора да побара признавање право на азил кога влегува во Република Северна Македонија.
- Барањето се искажува на полицијата на граничниот премин или во најблиската полициска станица, во прифатен центар за странци или до Секторот за азил. Полицискиот службеник го спроведува барателот до Прифатниот центар за баратели на азил.
- По поднесување на барањето ќе биде спроведен првичен разговор.
- Барателот на право на азил кој престојува на територијата на Република Северна Македонија, поднесува барање за признавање право на азил до Секторот за азил.
- Барањето за азил се поднесува писмено или усно на записник, на македонски јазик или на јазикот на земјата на потекло, на некој од пошироко прифатените странски јазици или на јазик за кој може разумно да се претпостави дека барателот на право на азил го разбира.

КОИ СЕ ТВОИТЕ ПРАВА КАКО БАРАТЕЛ НА АЗИЛ?

По поднесување на барањето
за азил ти имаш право на:

- Основни здравствени услуги и социјална заштита
- Бесплатна правна помош и толкувач
- Работа во рамките на Прифатниот центар
- Престој и сместување
- Образование
- Слобода на движење

Дополнително, како барател на азил имаш право да контактираш со УНХЦР и заради давање на правна помош во постапката за признавање право на азил.

КОИ СЕ ТВОИТЕ ДОЛЖНОСТИ КАКО БАРАТЕЛ НА АЗИЛ?

- Да престојуваш во Прифатниот центар или друго место за сместување определено од Министерството за труд и социјална политика и да не го напушташ местото на престој одредено од надлежниот орган без да го информираш за тоа или без да имаш дозвола за напуштање на истото, ако е тоа потребно;
- Да соработуваш со органите за признавање на право на азил, особено да даваш лични податоци, да ги предадеш идентификационите и други исправи што можеби ги поседуваш, да овозможиш твое фотографирање и земање на отпечатоци од прсти, личен претрес и претрес на багажот и возилото со кое си пристигнал во Република Северна Македонија, како и да даваш податоци за својот имот и приходи;
- Да се подложиш на здравствени прегледи, лекување и пропуштено вакцинирање;
- Да ги почитуваш куќните правила на Прифатниот центар или друго место за сместување определено од Министерство за труд и социјална политика и да не покажуваш насилно однесување.

ПОСТАПКА ЗА ПРИЗНАВАЊЕ ПРАВО НА АЗИЛ

По поднесување на барањето за азил и обавената регистрација, Секторот за азил ќе ти закаже сослушување.

Во твој интерес е да соработуваш со Секторот за азил и да ги кажеш сите важни факти и причини за твоето барање за меѓународна заштита од Република Северна Македонија, и причините зошто не можеш да се вратиш во земјата на потекло.

Секторот за азил е должно да ги чува како тајна сите податоци кои ќе ги изнесеш во текот на постапката и не смее да ги споделува со органите и институциите во твојата држава.

За време на сослушувањето, имаш право на:

- Толкувач;
- Да бидеш сослушан од службеник од ист пол.

За време на сослушувањето се води записник.

Доколку не се јавиш на закажаното сослушување и не го оправдаш твоето отсуство, твоето барање ќе се смета за повлечено и постапката ќе биде запрена.

КАКВА МОЖЕ ДА БИДЕ ТВОЈАТА ОДЛУКА

Зависно од фактите и доказите утврдени во текот на постапката можеш да очекуваш одлука за:

Признавање на:

- Лице со статус на бегалец, или
- Лице со статус на супсидијарна заштита

Одбивање на барањето за признавање право на азил

Одлуката со која твоето барање за азил е одбиено мора да ги содржи причините поради кои се одбива, како и правна поука.

ШТО ДОКОЛКУ ДОБИЕШ СТАТУС НА БЕГАЛЕЦ

Ако одлуката за твоето барање е признавање на статус на бегалец, ги уживаш следните права:

- Право на престој во времетраење од најмалку три години;
- Право на сместување во времетраење до две години;
- Право на социјална заштита;
- Право на здравствена заштита;

Всушност, ги уживаш истите права и обврски како и државјаните на Република Северна Македонија, освен следните:

- Немаш избирачко право;
- Не можеш да вршиш дејност, да засноваш работен однос и да основаш здруженија или политички партии, во случај кога со закон е предвидено за тоа да имаш државјанство на Република Северна Македонија;

ШТО ДОКОЛКУ ДОБИЕШ СТАТУС НА ЛИЦЕ ПОД СУПСИДИЈАРНА ЗАШТИТА?

Ако одлуката за твоето барање е признавање на статус на лице под супсидијарна заштита, ги уживаш следните права:

- Право на привремен престој во времетраење од една година, со можност за продолжување;
- Право на сместување во времетраење до две години;
- Право на социјална заштита;

ШТО ДОКОЛКУ ТВОЕТО БАРАЊЕ ЗА АЗИЛ Е ОДБИЕНО?

Ако твоето барање за признавање право на азил е **ОДБИЕНО**, твојата приказна не завршила. Ти сè уште имаш право на:

- Тужба против одлуката на Сектор за азил до Управниот суд на Република Северна Македонија, во рок од 30 дена од денот на доставување на одлуката, во редовна постапка.
- Тужба против одлуката на Секторот за азил до Управниот суд на Република Северна Македонија, во рок од 15 дена од денот на доставување на одлуката, во итна постапка.
- Имаш право да останеш во Република Северна Македонија до конечната одлука на судот, до кога не смееш да бидеш протеран од земјата.

ШТО ДОКОЛКУ ПРИПАЃАШ НА ГРУПА ЛИЦА ОД РАНЛИВА КАТЕГОРИЈА?

Доколку си дел од групата на малолетни лица без придружба, лица со пречки во психичкиот развој, процесно неспособни лица и ранливи лица со посебни потреби, ќе ти биде определен старател што е можно побрзо, согласно Законот за семејство.

Ранливи лица се:

- процесно неспособни лица,
- малолетни лица,
- малолетни лица без придружба,
- тешко болни лица,
- лица со пречки во развој,
- стари лица,
- бремени жени,
- самохрани родители со малолетни деца,
- жртви на трговија со луѓе,
- лица кои биле изложени на мачење, силување, или други тешки форми на психолошко, физичко или сексуално насилство,
- лица со телесна попреченост.

При примена на Законот за меѓународна и привремена заштита ќе бидат земени предвид посебните потреби на ранливите лица - баратели на азил.

ИНФОРМАЦИИ ЗА ПОСТАПКАТА ЗА ПРИЗНАВАЊЕ НА ПРАВО НА АЗИЛ

Секторот за азил во рамки на Министерството за внатрешни работи е надлежен орган за водење на твојата постапка во прв степен.

Имаш право да го контактираш Секторот за азил во врска со своето барање.

Секторот за азил има просторија во рамки на Прифатниот центар.

Службениците од Секторот за азил се присутни во својата просторија во Центарот секој работен ден во неделата.

Во периодот кога службениците се присутни во Центарот, можеш да ги посетиш и да ги поставиш сите прашања околу твојата постапка за азил.

ПОВАЖНИ АДРЕСИ И ТЕЛЕФОНСКИ БРОЕВИ

Кога поднесувате барање за
признавање на право на азил:

**МИНИСТЕРСТВО ЗА ВНАТРЕШНИ РАБОТИ
СЕКТОР ЗА АЗИЛ**

Гоце Делчев 9, 1000 Скопје (МТВ - зграда)

или во

БИЛО КОЈА ПОЛИЦИСКА СТАНИЦА

Кога барате судска заштита:

УПРАВЕН СУД ВО СКОПЈЕ

Тел. (389 2) 3203-200

Орце Николов бб, 1000 Скопје

Кога аплицирате за сместување или
социјална грижа:

**МИНИСТЕРСТВО ЗА ТРУД И СОЦИЈАЛНА ПОЛИТИКА
ОДДЕЛЕНИЕ ЗА БЕГАЛЦИ, ВРЛ И
ХУМАНИТАРНА ПОМОШ**

Тел. (389 2) 3106-371

Даме Груев бб, 1000 Скопје

ЈУ “ПРИФАТЕН ЦЕНТАР ЗА БАРАТЕЛИ НА АЗИЛ“

Тел. (389 2) 2600-221

с. Визбегово

Ако ви треба правна помош:

МИНИСТЕРСТВО ЗА ПРАВДА

Димитрие Чуповски 9, 1000 Скопје

<http://www.pravda.gov.mk/>

Ако имате потреба да го
контактирате УНХЦР:

ПРЕТСТАВНИШТВО НА УНХЦР ВО СКОПЈЕ

Урош Џудовиќ 2а, 1000 Скопје

Тел. (389 2) 3118-641

Факс. (389 2) 3131-040

е-маил: mcdisk@unhcr.org

МАПА НА ПОВАЖНИ ЛОКАЦИИ

